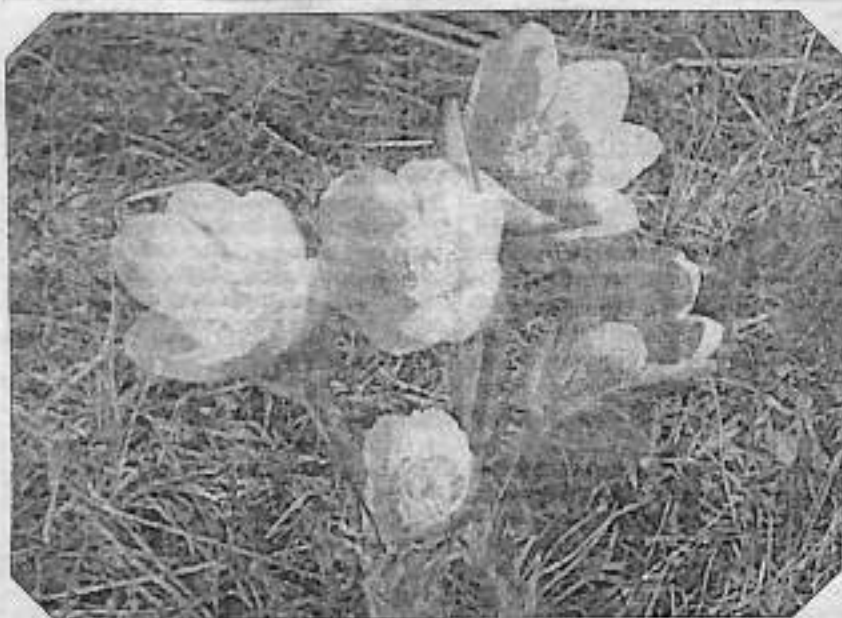

САҢА ОЛОХ

2004 сыл
ЫАМ ҮЙҮН
22 КҮНҮЭ
ОҕУОТА
№ 57
(9119)

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

Ньургуннар, ньургуннар...
Сандаа маан ньургуннар

КЫТААНАХХА

В.С.Яковлев — Далан аатынан Кытаанах орто художественной-эстетической оскуолатыгар тihэх чуораан бырааһынныгы сурдээх тэрээһиннээхтик барда. Оскуоланы бийыл 24 оҕо бүтэрэр. Бары ханнык үөрэххэ баралларын чопчу быһааран экзаменнарга киирдилэр. 7 выпускник үөрэбин "үчүгэй" сыананан түмүктээтэ.

Бастакынан эбэрде тылы нэһилиэк баһылыга И.П.Игнатьев ылар. Оскуола директора А.Г.Попов сыйын ахсын үгэскэ кубуллубут нэһилиэктерин биллилээх дьоннорун ааттарынан лауреат буолбут оҕолорго Махтал суруктары, грамоталары туттартаата. Ол курдук, Социалистической Үлэ Геройа, Россия, Саха Республикатын үтүөлээх агронома, биир дойдулаахтара Е.И.Новгородова аатынан бирикэмийэ лауреатынан оскуола бастыг общественнигата, үчүгэй үөрэнээччи Андреева Шура буолла. Саха АССР искусстволарын үтүөлээх деятеле А.П.Собакин аатынан бирикэмийэ уруһуй хайысхатыгар ситиһиллээхтик үөрэммит Пестерева Саргыга уонна Миронова Ленага аанна. Оскуола учуутала, норуот үөрэҕиритин туйгуна А.Е.Попов аатынан оҕолоро тэрийбит стипендиялара бастыг үөрэнээччи Дьячковская Катяга бэрилиннэ, ону таһынан Махтал суругу республика оскуолаларын

ааттаһыт үөрэнээччилэр: бастыг спортсмен Петья Андреев, бастыг худуһунньуктар — улууска, республикага персональной быыстапкатын туруорбут Марианна Попова, араас конкурстар кыайылаахтара Саргы Пестерева ыллылар.

Оҕолору, учууталлары, төрөппүттэри Чурапчы муниципальной тэриллэтин юриһа Е.И.Попов, улуустары үөрэх управлениетыттан Е.И.Егорова эбэрдэлэттилэр. Төрөппүт комитетын председатели З.Н.Захарова оскуолага тihэх буолар төрөппүттэргэ Махтал суруктары туттартаата. Алын кылаас үөрэнээччилэрэ хас биридди выпускнигы ааттаан — суоллаан эбэрдэлэттилэр, бэйэлэргэ онорбут айдаһыннык бэлэхтэрин туттардылар.

Күнүс 2 чаастан нэһилиэк актыбын кытта көрсүһүү буолла. Е.И.Попов олохтоох бэйэни салайыныгы кирии моделларын вариантын билиһиннэриитэ кижэ кэпсэтинни, санаа атастаһытын таһаарда. Элбэх болпурдус киирдэ. Түмүгэр нэһилиэккэ 7 кийиттэн састааптаах актыып тэрилиннэ. Бу актыып улууска ытыллар семинардарга сылдьан, нэһилиэккэ өйдөтөр үлэни ытыахтаах.

Е.ЕГОРОВА.

Оскуола чуораана. Тihэх вальса

С.А.Новгородов аатынан Чурапчы орто оскуолатыгар тihэх чуораан үөрүүлээх линейкатан сааланна. Оскуоланы бүтэрээчилэр: 11-с гуманитарнай, педагогической, математической, естественной кылаастар оҕолоро кылаастарын салайааччылары Д.И.Неустроева, Г.С.Монастырева, Т.М.Лоскина, М.А.Борисова буолан ытыс таһыныта, музыка доҕуһуллаах киирен кэккэли тураллар.

Кинилэри СР норуотун үөрэҕиритин Бочуоттаах үлэһитэ уонна туйгуна, "Саха-Азия оҕолоро" фонда стипендиата, оскуола директора Т.В.Павлова олохторун бу дьонун, үөрүүлээх күнүн эбэрдэллэр. Ол кэннэ олимпиадага кыттан быһа үрдүк үөрэхкэ киирбит Толя Сергеевкэ (Дюкуускайдаары ФЭИ), Сергей Поповка (СГУ ГРФ) ол туһунта сертификаттары туттарар, бийыл оскуоланы бүтэрэр 83 оҕо (үчүгэй үөрэхтээх 27) бары государственнай экзаменга киирбиттэрин туһунан бирикээһи ааһар.

Үөрүүлээх түгэн үгүс буолла. Үчүгэй иитиллээх, бастыг общественник оҕолор төрөппүттэр улахан бөлөхтөрө Махтал суруктарынан бэлэттэннэ. Учууталлар ОРСР уонна РСФСР норуотун

үөрэҕиритин туйгуннара А.Е. Гордеевага "Учууталлар учууталлары" бочуоттаах аат, М.Д.Габышевага "СР үөрэҕиритин туйгуна" аат знактара, даҕастары-анналарга туттарылар. Спорка үгүстүк оскуола чизин көмүскээн кэлбит үөрэнээччилэр Махтал суруктарынан бэлэттэннэр.

Эбэрде тылы этиилэр: Чурапчы селиэнньэтин баһылыга И.И.Оконешников, үөрэх управлениетын методиһа А.Е.Мирбабаева, РФ үөрэҕиритин туйгуна, педагогической үлэ ветерана В.К.Пермякова, бийылгы выпусктар маннайгы кылаастарын учууталларын ааттарыттан Д.Е.Никитина, төрөппүт М.Н.Шеломова, X-с кылаас үөрэнээччигэ Оля Оконешникова. Оскуоланы бүтэрээчилэр учууталларга тыыннаах сибээс дьөрбөтүн бэлэхтээтилэр, бийыл экзаменнаах IX-с кылаастар оҕолорун ситиһиллэри баҕаран айдаһынныктарын туттардылар. Оскуола сылларын өйдүүр-саныыр вальска эргийдилэр.

Тihэх чуораан оскуоланы бүтэрээчилэри тihэх урууска ыгыра лыкынаата.

С.СМИРНИКОВА.

УЛАХАН КҮӨЛГЭ

Улахан Күөл учаастагар сүрүннүүр орто оскуола тэриллэн үлээбэтигэ хайыс да сыла. Барыта эдэр дьонтон түмүлүбүт үөрэтэр бөлөх билигин олохторун, бэйэтэ туспа олохсуйбут үтүө үгэстэрдээх педагогической коллективка кубуллуда. Бу оскуола баар буолан үлэ мизэстэ тахсан, олохтоохтортон элбэх киһи дьарыктаах, тустаах үлээлээх буолла, учаастак салгы сайдар эйгэтэ үөскээтэ.

Бу үөрэх дьылыгар манна учууталларын, итээччилэрин, тех-үлэһитин 17 киһи үлээтэ. Маннайгы кылаастан тохсуска диэри 50 оҕо үөрэннэ. 23 үөрэнээччи интернакка олоорор. Бу иһиттэн 17-тэ улуус араас нэһилиэктериттэн кэлбиттэр. Интернакка И. А.Трофимова уонна А.С.Платонова үлэһиттэр. Кинилэр оҕолор астарын-таҕастарын бэрийэллэр, дьылаарын-уоттарын ахтан тутасыйбаттарын туһунан сыраларын уураллар. Оскуолага араас тематической дьаһаллары таһынан спортивной куруһуоктар, культурнай-маассабай тэрээһиннэр тihигин быспакка ытыллаллар. Ити барыта оҕолор аныгы көм ирдэбилинэн сайдылаах дьон буола улааталларын туһунан туһуланар.

Ыам ыйын 20 күнэ. Сарсыарда 10 чаас 30 мүнүүтэҕэ үөрэх дьылын түмүктүүр тihэх чуораан дьоро күнүгэр аһамыт үөрүүлээх линейкага учаастак таһымынан үгүс киһи муһунна. Оҕолор бары тутуспутунан тобус сый устата ылыт билиини тургутар түһүмэхкэ-государственной экзаменга киирдилэр. Аны күһүн ким ханнык оскуолага салгы үөрэнэ барыахтааҕа быһаарыллыбыт. Холобур, үөрэх бастыга Октя Трофимова Г.П. Башарин аатынан Сылан орто оскуолатыгар барар баҕалаах эбит. Оскуоланы бүтэрээчилэри таһынан алын сүһүөх оскуоланы бүтэрбит икки үөрэнээччи орто сүһүөх кылааска таһаарыллына. Бу аҕыс оҕо бу күн алгыс үтүөтэ аанна, үгүс баҕа санаа этилиннэ. Оску-

оланы бүтэрээчилэргэ алгыс тылларын оскуола директора В.Н. Иванова, алын кылаас учуутала М.И.Трофимова, тохсус кылаас салайааччыта К.С.Семенова, учаастак баһылыга А.А.Никитин этиилэр. Оскуоланы бүтэрээчилэргэ айдаһыннык бэлэхтэр туттарылыннылар. Олохтоох ырыаһыт Федор Трофимов музыкальной эбэрдэтин тириэртэ. Тihэх чуорааны таһаатар чизэ оскуоланы бүтэрээччи Харыйаана Никитина уонна Максим Пахомовка тигистэ.

Алтан чуораан тыаһа ситиһиллээх экзамены мэктиэлээн, оскуоланы бүтэрээчилэргэ олох кизг аартыгар бэйэлэрин суолларын дьонуну тэлэллэригэр баҕаран лыкынааччы ылаата.

Линейка кэнниттэн учаастак баһылыга А.А.Никитин уонна оскуола директора В.Н.Иванова улуус кииниттэн тахсыбыт делегацияга сүрүннүүр орто оскуола объектарын көрдөрдүлэр. Интернаты, оскуоланы уонна учууталлар олоорор түөрт квартиралаах уолсайдарын сылытар котельнай аварийнай туруктаммат. Сылы нэһилээ туоралпыт. Икки олохтообуттан бири төрүт үлээбэт, атына сиккырыыр тыһа эрэ хаалбыт. Эбитин котельнай анна барыта уунан туолбут. Бу туругуна хайдах даҕаны салгы үлэһит кыаба суох. Аны күһүн итинэн эби: өссө сага тутуллан үлэҕэ киирэр таҕас сууларга уонна интернат куукунатыгар аһамыт дьэ холбонуктаах. Дьэ улахан тутуута бүтэн, билигин истас оҕолука, ититэр ситимин тардыта хаалан турар эбит. Улуустары үөрэх управлениетын специалистара В.А. Собакин, Н.Н.Максимов, Т.Ю.Филиппова, улуус кылаабынай архитектора П.М.Габышев, санэпиднадзор киинин бэрэстэбиттэлэ М.П.Оконешникова уонна ЖК үлэһитэ А.Т.Макаров маны барытын итэн-тоҕон көрдүлэр. Онон үөскээбит проблеманы бары сүбөнэн быһаарарга сөптөөх толкуйу тобулуохтара дьэн эрэннэххэ сөп.

Р. СИБИРЯКОВА.

БАХСЫГА

"Оскуола баһысмы" кымылхай тыаһыгар уйдаран, школьной формалаах кыргыттар уонна уолаттар илииниллэрттэн туһунан кылаастарын салайааччыта Р.И.Барашкованы батыһан долгулдуула хаамыстылар. Бу — Бахсы орто оскуоланын бийыл бүтэрэр уон оҕо. Кинилэргэ бүгүн умкуллубат кэро-балли күн-тиһэх чуораан.

Тihэх чуораанга аһамыт үөрүүлээх линейканы үөрэнээчилэр Ньургунна Местникова (4 кыл.), Даша Барашкова (6 кыл.), Степа Слепцов (8 кыл.) хомойой тыһынан саҕаран-иһэрэн салайан ытыллар. Оскуоланы бүтэрээчилэргэ үгүс үтүө тыл этилиннэ. Улуус баһылыга, СР норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ И.Н. Аммосов оҕолор салгы үөрэн, араас туһалаах идэни баһылаан төрөбүт Саха-рын сирин патриоттара буолан тахсалларыгар баҕарда, бүгүнгү тihэх уруоктара сага тугуллар таас оску-

олаҕа ытыллыта эһизэ умкуллубат үтүө айдаһыт хааларыаҕа диэтэ. Бу курдук оҕолорго алгыстарын аһаппыт: оскуола директора, РФ үөрэҕиритин туйгуна А.К.Барашкова, улуустары үөрэх управлениетын инспектора Е.Н.Ермолаева, нэһилиэк дьаһалатын баһылыга А.А. Захаров, Дюкуускайтан "Бэксэ" тутуу тэрилтэтин бэрэстэбиттэлэ Г.Н.Матвеев, олохтоох тэрилтэлэр салайааччылары уонна баһынай хаһаайыстыбаларын баһылыктара уо.д.а.

Бырааһыннык долгутулаах түгэнинэн алтан чуорааны таһааты буолла. Тihэх чуорааны таһаатар чизэ оскуоланы бүтэрээччи, бастыг общественник Кэнчэри Слепцова уонна маннайгы кылаас үөрэнээччигэ Ангелина Барашковага тигистэ. Салгы үөрэнээччилэр, учууталлар уонна ылдыттар бары кылаас чаастарынан тэрбастылар. Оскуоланы бүтэрээчилэргэ тihэх уруоктара сага таас оскуолаҕа ытыллына.

Жанна БАРАШКОВА, хаһыат общ. корр.

Чурапчы улуустары гимназиятын 30 үөрэнээччи бүтэрээри сылдьар. Хайыымаҕа аҕыс оҕо СГУ факультеттарын студенттара буоллутар. Кылаас салайааччылары: педагогической наука кандидата, СР үөрэҕиритин туйгуна А.Ф.Бортник уонна Улуус Муһунааҕы депутата В.В. Гудяев.

Чурапчыга Дьинэ кэргэн күнэ

Ыам ыйын 19 күнэ — республикада 10-с төгүлүн Дьинэ кэргэн күнүнэн билинэтир. Онон сибээстээн ыам ыйын 10-тан 20-тигэр дьуру улууска дьинэ кэргэн декадата биллэрмиллибит. Декада иһинэн нэһиликтэргэ, улуус кинигэр араас дьаһаллар ытыллынылар. Ол курдук, нэһиликтэ ортого Чурапчы селинэһигэр Ыйчат культурнай-спортивнай комплексыгар Дьинэ кэргэн күнүгэр аналаах дьоро кэһэ буолла. Дьоро кэһэ ыһыл көмүс сыбайбалаарын билиннэр Василий Васильевич, Анастасия Семеновна Шадриновнар чэстэстэнтэн садалаанна. Ытык кырдыабытар 50 сыл устата илээстэик-эйлээстэик олорон, 8 оҕо 6 кун сири кэрдэрэн, билигин 15 сик, 4 хос сик эйбээс эйбээс, сайбас эйбээс буолан бар дьоннорун убаастабылларын ытыктыгыттар. Бу күн Шадриновнар дьинэ кэргэннэрин аатыгар эйбээс иһик-истик эйбээс тыллара эйилленилэр, баба санаа басыннылар, аналлылар, өйдөбүннүк бэлэстэр туттарылынылар. Улуустаагы ПТАС (гражданский турок астаны суруйуу — ЗАГС) отделын сибээстээн У.Н.Атласова ыһыл көмүс сыбайбалаахтар эйбээстээн туран, "Ытык олох" Бочуотунай кинигэтир кирибэттирин иһитиннэрдэ уонна ону биһэргэргэ туһу оҕуру туттарда. Бу түгэнгэ сүүс-сүүстэртэн өйөнөн 50 сыл устата биһэргэ олорон кэлбит астыыт баттаах ытык кырдыабытар эдэр саастарын, урууларын оҕустун санаан хайдах курдук долгубуттарын ким дагы билбэт? Ыал эрэ барыта ыһыл көмүс сыбайбалаахтар тийбэт. Онон Шадриновнар дьинэ кэргэннэр, кэргэннэр иччэптар маньык түгэннэр кэргэн тутуох, холобур оҕо-туох эрэ тутуохтар.

Салгы Татяна уонна Афанасий Жирковтар дьинэ кэргэн кэргэннэр буолууларын церемонията ытыллына. Менделеев маршын долгубуолатан саалаа эдэркээн пааралар бочуоттаах туһууларын кытта сэрэгэстэе хамаан киридилэр. Орто дойдуга иһик таптар сурахтарын холобур быһаанынан толору туһанар улуустаагы ПТАС отделын сибээстээн У.Н.Атласова кэргэннэр буолуу церемониятын үөрүйэтик саалаан ытыт, иһитиннэ-толуттаах суох эдэр ыалларга алгыс тыл үтүөтүн эттэ. Бу күн Чурапчы улуутугар Жирковтар дьинэ сага ыл төрүттэннэ. Эдэр ыалларга анаан көмүс сыбайбалаарын билиннэригэр улахан дьинэ кэргэн аба баһылыга Василий Васильевич алгыс тылын анаата, баба санаатын тиргэтэ. Онон эдэр ыаллар Чурапчы улуутун ытык-мааны калыттан алыстанан, бар дьоннорун ортолоругар кэргэннэр буолууларын докумуннарыгар илии баттаан, бу күнтэн ылаа харыс да араас-сыбааха, иннэлээх сал курдук баттыһан, сүүс-сүүстэртэн өйөнөн ыһыл көмүс сыбайбалаахтар тийэ илээстэик-эйлээстэик олорорго биһэ тылларын эйиллэр.

Бу күн иһик көлүкэ дьинэ кэргэннэргэ хаһан дагы умуллубат өйдөбүл хаалла. Кинилэр уонна саалаа мустубут ыһырылаах ыалдыттары республикатаагы Дьинэ кэргэн күнүнэн эйбээстээн туран, "Минэр" улууаан кырачаан иһитиллэннэлэр көрдөөх үгүлүлэрин көрдөрдүлэр, алтан чуораанны ылаан чуолчаардылар.

Дьоро кэһэ үөрүлээх чааһа түмүктэммитин кэннэ бу дьаһалга ыһырылан кэлбит эдэр ыаллар уонна араас эйгэ специалистара төгүрүкү туруоруллубут оҕустар туһа олорон кэй иһэ-иһэ ир-хоро саһаарыстылар. Кэпсэтинни улуустаагы дьинэ кэргэн уонна оҕо аймак дьаһалаларыгар отдел начальнига М.Т.Ноговицына садалаага. Кини эдэр ыалларга госуларстооттан көрүлүр көмүлөр туһарынан сибиили кэпсээтэ. Ол курдук, 35-гэр дьуру саастаах дьинэ кэргэннэр биһэргэ эйбээс иһикэн күнүсү үрдүк эбэтэр орто анал үрөһү бүтэрэн тыа сиргэр үлэни кэллэхтэринэ, кинилэргэ 25 тыһ. солкубай кэмэйдээх биһэ кэмнээх көмө харчы бэриллэрин иһитиннэрдэ. Бу ыһах 2001

— 2005 сылларга эрэ туһанылар эбит. Онон бу иһик сылга үрөһүтүн сага бүтэрбит эдэр ыаллар тыа сиргэр таһан үлэлииллэригэр госуларство септөөх усулуобуйаны тэрийбитин "төгүрүк оҕуруу" ытыктылаахтар олус сэргим иһиттир. Салгы Мугудай нэһиликтээн кэлбит, "Айан" дьинэ айан суолугар туһа аһыар сир хаһаайыныра Валентина, Григорий Масаровтар эдэр ыалларга оҕо иһитиһигэр анаан сүбэ-ама бэрдиһэр. Григорий Константинович: "Олох олорго — жонуну туһаһын буолбатах", — дьинэ дьинэ ис хоһонноох эйиллэн иһиттирэн, быһааран биһэрдэ. Ыйчат социальнай-психологическай өйөбүлүн иһинин Чурапчытаагы филиалын сибээстээн Л.Г.Винокурова сага аһылыбыт тэрийтэ обществого, иччэптарга туох өгөнү оҕорорун билиһиннэрдэ, кийи майгытын-сигилигин быһаарар психологическай тест ытыт. Мугудай нэһиликтээн быһырыныгы "Эдэр дьинэ кэргэн" конкурска II миһтэни ылыт Саргылаана, Евгений Окешниковтар бэйэлэрин дьинэ кэргэннэрин билиһиннэрдилэр, эдэр ыл быһытынан олохторун дьаһалхтарын хайдах тэринэн олороллорун кэпсэтиһэр.

Улуустаагы кини балыһаттан оҕо врачтара, кини библиотэка үлэһиттэра, дьарыктаах буолуу кинин, "Арчы" үрөһүт кини специалистара эдэр ыалларга олус наадалаах информациялары иһитиннэрдилэр. "Бочуру" маһаһын хаһаайыга, эдэр ийэ Яна Синцева аан бастаан туһатан садалаан аһы-оргоһун эйгэтир кирибэттирин билиһиннэрдэ. Эдэр ыаллар ир-хоро кэпсэнтэн, хардарыта оһытарын атастаһан, түмүгэр "Эдэр ыаллар кулууптарын" тэриннэргэ быһаарынан таргыстылар.

Улууска дьинэ кэргэн политикагыгар бийылгы дьаһаллааха туох уларытылар, саһаардылар баһаларын туһунан улуустаагы дьинэ кэргэн уонна оҕо аймак дьаһалаларыгар отдел начальнига Мария Тимофеевна Ноговицыннэ кэпсирингэр көрдөстүм:

— Бийылгы республикатаагыгар Россия ханнык даһын регионнарынааһа дьинэ кэргэнгэ улахан болгомото урууллар. Сыл аһы сага ыаллар үксэн, оҕо төрөһүнэ эйиллэн иһэргэ ону туһулуур. 2001 с. "Дьинэ кэргэн госуларственинай өйөһүн" дьинэ ыһаах таһыбыта. Бу ыһааха олохурун бийиһи эйбээс туһанныбыт. Холобура, төгүрүк туһаһаах оҕолор ыл буолар түгэннэригэр кинилэргэ госуларство 10 тыһ. солкубайы кербутэ. Бийиһи улууслуугар бу көмөнөн 8 эдэр ыл туһанна. Онон таһынан күнүсү үрдүк эбэтэр орто үрөһү бүтэрэн тыа сиргэр үлэһитин садалаабыт 40 эдэр ыаллар госуларстооттан көмө харчы (25 тыһ. солк.) ыларга докумуннарын туһарыттыр. Бүтүгү күнүгэ онтон 20-тэ ылылар.

— Бийылгы дьинэ кэргэн декадатынан сибээстээн улууска туох үлэ-хамнас барда?

— Сылын аһы ийэ, аһа, дьинэ кэргэн күннэрин улуус үрдүнэн араас хабааннаахтык билиннэбит. Бийылгы дьинэ кэргэн декадатынан сибээстээн нэһиликтэргэ, улуус кинигэр араас дьаһаллар ытыллынылар. Улуусту дьинэ кэргэннэр саһаарын, инники быһааннарын, дьинэ кэргэн политикагыгар туох сананы, уларытыны иһиттирэхтэрин баһарыларын биллэрибит анкетирование ытыт сылдыабыт. Хатылыга 10 сыл устата араас конкурстарга кыттыбыт ыаллары мунһан "төгүрүк оҕуруу" тэрийбиттэр, оҕолорго "Аһаһыла уруһуу" конкурсу ылыттылар. Мындаһаһыга эдэр ыаллар кулууп тэриймиттэр, аһаһа аһаһытык ытыт тураллар.

Галина ГОВОРИВА.

Хаартыскаһа: 1. Көмүс сыбайбалаарын билиннэр Шадриновнар дьинэ кэргэннэр. 2. Эдэр ыаллар Татяна, Афанасий Жирковтар.

ТИЭРГЭН

Дьинэ кэргэнгэ аналаах таһаары

Биһаги обществобыт өң дьуордаах дьинэ кэргэннэр тутулукутаах

"Чолбон" сурунаал 2003 сыл аһыс муну-ригэр бэһэстэммит профессор, "наука хайысхатын төрүттээнчи" К.Г.Башарин журналист В.Иванова биһэригэр интервьютулар "... оҕону иһитигэ сүрүннээн дьинэ кэргэн, ол аһа, микро-эйгэ улахан суолталаах буолар эбит. От-мэс сиргэ сикс тэрдэн үрөһ, сиккилиһир. Кыра оҕо үлэһит өгө буора дьинэ кэргэн буолар..." дьинэ этэн турардаах. Кырдык даһаны, баһы-тот, өгө бүүрдээх, илээх, чөл олохтоох дьинэ кэргэннэр олоху сыһаанылар, үлэһит, үтө санаалаах, дьоллоох кийи үүнэн таһара биллэр.

Ону өйдөөн, Саха Республикатын бастаан Президент М.Е.Николаев дьинэ кэргэн туһа туһарыгар, сайдарыгар улахан болгомотону урубута. Дьинэ кэргэн биһэ туһуруту тутууттан мал экономикаһын сайыннарага улахан хамсаһын барыта. Ыал кытх хаһаайыстыбатын сайыннарамыгар, байытарыгар, сарсынны күнү тирэһтээхтэик көрөһүргэ усулуобуйа тэрийлэн, госуларство өлүттэн араас дьаһаллар ытыллыбыттар. Онон киники сылларга кытх хаһаайыстыбалаах ыаллар бэйэлэрин тирэһтэннэригэр харыс да хамбарыһааха үрүк аһы-үтө урулутэн ытылара хайыһынан эрэ өл.

Бийыл сайын Чурапчы Армылаһагар эдэр ыаллар, үс бырааттыгы Поповтар бэйэлэрин кытх хаһаайыстыбаларын ытыктылаахтык тэриннэ, көрүнэн олороллорун көрөн наһаа үрүк, сэнээрэн кэллим. Улаханнара Афанасий, ортолоро Уйбаан, кыра бырааттары Николай — үһүн иһыллыы иннинэ "Чурапчы" соһоох хоһуун үлэһиттэра буола сылдыбыттар. Онон соһоох иһыллыытыгар пайы ылан бэйэлэрин баһынай хаһаайыстыбаларын тэриймиттэр. Баһынай хаһаайыстыбатын үлэһит-хамнаһын убайдары Афанасий иһилэн-садалаан саһаайыт. Уон сыл иһигэр баһынай хаһаайыстыбалара сиккилиһэн, ситэн-хотон, билигин са биһидиллэргэ кытх хаһаайыстыбаларыгар. Ол курдук, хас биһидиллэргэ сүүрбэччэ тийэ ыһах сүйүлээхтэр, убайдары Афанасий иһик, бырааттары биһиди сылга үөрдээхтэр, кыттыһан аһылаһыт трактордаһтар, массыналардаһтар. Дьинэ туһууа буоллун, гараж туһууа буоллун, мас-от бэлэмнэһинэ, тэһиһи буоллун бары биһэргэ түмэһэн үлэһиттэр. Үһүн сүрдээх ирээс туттунуулаахтар. Хотоннорун хас биһидиһи мал сүрдээх ирээс туһан олороллоруттан сөхтүм. Сүйүлэргэ үчүгэйдик көрүлэн-хараһан туһа буолан, эһистэр, төрөһкөһөр. Онон бырааттыгылар хоһуун, сурахтаах буоланнар үлэлэргэ-хамнастарга таһылыах эбит.

Үлэһит, үлэһит-хамнаһы сыһаанылар буоларга оҕо, биллэн турар, үлэһит дьинэ кэргэннэр сикс-мүтүк тэрдэн таһар. Аһыт үйэ саһаһыгар Чурапчы улуутун Армылаах нэһилигэр Мотуруона уонна Охонхой Поповтар сүбү-сылгы иһитинэн бир-бааччы сэнэ ыл буолан олорбуттар. Хомоллорго дьинэ бэйэлэриттэн оҕолорго суох буолан, аймактыгыттан аһыс оҕону ылан иһиттэр да, оҕолоро кыра саастарыгар өлөн иһиттэр. 1935 с. тоһус төгүлүн Лобановтар дьинэ дьинэ кэргэннэр биһэйдээх оҕону иһэ ылыттылар. Уйбаан дьинэ сүрэхтэһиттэр. Уйбааны характарын харатын курдук харыстаан, сый-сый курдук тутан улаатыннарбыттар. Уолчаан кыра саһыттан төрөһүтүтэрин баһыта сылдыһан бэйэтин холугар септөөх үлэни үлэһэн улаатыт. "Өбүт улааттаһына кийиһэ сирдэрбэт сүрэхтээх,

хоһуун үлэһит таһыт", — дьинэ төрөһүтүтэра эрэннэраллара эбит үтө.

Мотуруоналаах Охонхой хоһуун үлэһиттэрин тэһэ сыһаһы-сыһаһаһа майгыларынан дьонго-сэргэргэ кэрэхсэһиллэргэ үтө. Аһа дойдуга Улуу сэринтэ саһаланыар дьуру "Олох оҕоһуута" колхоз төһүү үлэһиттэра буолан, до-хуогу өлгөнүк үлэһтэн наһаа үчүгэйдик олор-буттар. Онон сэрим саһаланы, дьон олоһо ай-пыраһа, оҕолуһун барыт. 1942 с. сэттэ саастаах Уйбаан төрөһүтүтэрин кытта кайыһа бар-сыбыт. Төрөһүтүтэра Эдэгэһэнгэ балык үлэһиттэра түбөһиттэр. Манна иһик сыл үлэһтэн 1944 с. дойдугарыгар төһүүтүтэр. Көһүү хэмигэр Поповтарга ырахан күнөр үүһүлэр. Баар-су-ох сүрэхтэрин чөлүтэ, уоллара аһыс саһыгар аһаһыгар өйө иһтэн иһтэн мугуһа иһтэн, ханас хараһын маска өлөһөр. Аһаһах иһтэ утуһар уулар өлөн, оҕолорун дойдубуһа туһарын, тыһынаах хааларын туһугар туох ба-ар кыһаһынан охсуһаллар. Ол даһаны үрдүнэн оҕолоро аһагар хараһыттан матар. По-повтар, бэйэлэргэ да эйбээх оҕо өлүтүтэх дьинэ, сүрдээһин мунһааран, санаарбаан дойдугуу-лар.

Хоһуун үлэһит дьинэ дойдугарыгар кэлээт, колхоз үлэһиттэр умса-төһө түһэллэр. Аһалара буһчут буолан, оҕолун бэйэтин кытта кыратыт-тан иһтэ сылдыар эбит. Онон Уйбаан ай-ыллыһы кытта аһыһа улаатар. "Иһэлэргэ Моту-руона саһа дьаһаһыгар тэһэ суох минниһтэ аһаһа-үлэһтэра, сүрдээх иһтэннэһтэ", — дьинэ үлэһтэннэһтэра аһаллар. Уолсайыһан, Поповтар дьинэ күтүн-сүрүн тутар, ыалдыһыт-сах, сайбас ыаллар эбит. Сөһоһо оҕолорун кийиһэ сирдэрбэт үтө майгылаах тына иһ-литтэр. Онон Уйбаан ханнык да үлэһтэн чаһы-ан турбат үлэһит үтөтэ буолан таһыбыт.

1963 с. Уйбаан бэйэтин курдук үлэһит, сүрдээх минниһтэ аһаһа-үлэһтэ, иһтэннэһтэ барда Орджоникидзевскай оройуон Хотонну дэ-рибэһитин Леонтьевтар дьинэ мал кыһаһынын Елөөһөнү сүтүннэрэн аһалыт. Кырдыаһтар сөһоһо оҕолорун мал буолар уһаар бурутуһун таһаартаран, эйбээ, эйбээ буолар дьолун билэн, сиккэннэр көрөн-иһтэн, бу орто дойдуттан сы-лаас суорбаһыт-тэһааһа сыһан, сыһаһаһыт көрүлэн-хараһылан барытыра. Бу кыр-дыаһтар аһыһы, таһаһы үлэһитин туһаһы билбээх, чөл олоху туһуһан, үлэһи таһара оҕостон, сыһаһы-сыһаһаһа майгыларынан дьону дьоллоһон, бэйэлэргэ дьоллоһон үлүн үйэ-лэннэхтэра.

Өлөөһөнөөх Уйбаан 30-ча сыл биһэргэ оло-рон үс уол оҕону төрөтөн, төрдүс кыыс оҕону иһтэн, оҕолорун дьонго сирдэрбэт хоһуун сурахтаах, үлэһит тына үлэһитиннэран мал оҕортоотулар. Бырааттыгы Поповтар төрүттэ-риттэн, истин сыһаһаһаһа, чинг, өгө бүүрдээх дьинэ кэргэннэр сикс тэрдэн таһан, билигин хас биһидиллэргэ ыл барда буолан олороллор. Кийиһиттэр талыт курдук мааны кыргыттар түбөһиттэр. Онон оҕолор хос эйбээһиттэн, эйбээһиттэн саһаһыт чөл, иһтээх олоху ту-туһан олохторун өсө тутсаран, 300 үйэ кизэн туттар дьонноро, маллара буолуохтара дьинэ эрэннэллэр.

Зинаида ТИХОНОВА,
РФ Журналистарын соһуһун чилиһэ.

"Сага олох" РИХ ГУ 2004 сыл иккис аһаһыгар "Сага олох" хаһыакка сурутууу ытыт:

- 6 ыйга — 190 солк.
- 3 ыйга — 95 солк.
- 1 ыйга — 31 солк. 67 харчы.
- Тэрийтэһэ 6 ыйга — 200 солк.
- Редакциятан кэлэн хаһыаты суруттарбыт кэмнэригэр ылааччыларга — 170 солк.

"Сага олох" РИХ ГУ сурутууга отдела.

Иннин "Сага олох" мам ыйын 20 күнүээби нүмэригэр көр.

ПРИЛОЖЕНИЕ К РЕШЕНИЮ № 101 ОТ 7 АПРЕЛЯ 2004 ГОДА XII СЕССИИ СОБРАНИЯ ДЕПУТАТОВ МО "ЧУРАПЧИНСКИЙ УЛУС (РАЙОН)" РС(Я)

	ФКП	КЦСР	КВР	ЭКР	Всего	1 квартал	2 квартал	3 квартал	4 квартал
Всего по культуре									
Оплата горюче-смазочных материалов				11034	-81 410,0	-15 600,0	-46 800,0	-19 010,0	0,
Оплата отопления и технологических				11072	565 300,0	0,0	188 400,0	188 400,0	188 500,
Оплата электроэнергии				11073	-495 900,0	-1 100,0	-272 900,0	-151 300,0	-70 600,
Итого по культуре:					-12 010,0	-15 600,0	141 600,0	169 390,0	188 500,
Здравоохранение									
Больницы, родильные дома, клиники, госпитали									
Оплата горюче-смазочных материалов	1701	430	300	11034	-934 800,0	-172 100,0	-455 500,0	-307 200,0	0,
Медикаменты и перевязочные средства	1701	430	300	11031	1 500 000,0	0,0	1 500 000,0	0,0	0,
Оплата электроэнергии	1701	430	300	11073	-997 100,0	0,0	-340 500,0	-402 100,0	-254
Итого:					-431 900,0	-172 100,0	-044 500,0	-307 200,0	0,
Поликлиники, амбулатории, диагностические центры									
Оплата электроэнергии	1701	430	301	11073	-16 200,0	0,0	-5 000,0	-6 500,0	-4 700,
Итого:					-16 200,0	0,0	0,0	0,0	0,
Фельдшерско-акушерские пункты									
Оплата электроэнергии	1701	430	302	110730Г	-41 000,0	0,0	-10 600,0	-16 700,0	-13 700,
Итого:					-41 000,0	0,0	0,0	0,0	0,
Санатории для больных туберкулезом									
Оплата электроэнергии	1701	430	306	11073	-4 000,0	0,0	-300,0	-1 800,0	-1 900,
Итого:					-4 000,0	0,0	-300,0	-1 800,0	-1 900,
Всего по здравоохранению									
Оплата горюче-смазочных материалов				11034	-934 800,0	-172 100,0	-455 500,0	-307 200,0	0,
Медикаменты и перевязочные средства				11031	1 500 000,0	0,0	1 500 000,0	0,0	0,
Оплата электроэнергии				11073	-1 058 300,0	0,0	-356 400,0	-427 100,0	-274
Итого по здравоохранению:					565 200,0	-172 100,0	1 044 500,0	-307 200,0	0,
Социальная политика									
Дома-интернаты для престарелых и инвалидов									
Оплата горюче-смазочных материалов	1801	440	320	11034	-252 440,0	-172 800,0	-39 820,0	-39 820,0	0,
Оплата электроэнергии	1801	440	320	11073	-76 290,0	-47 700,0	-28 590,0	0,0	0,
Всего по социальной политике:					-328 730,0	-220 500,0	-68 410,0	-39 820,0	0,
Прочие расходы, не отнесенные к другим подразделам									
Прочие текущие расходы (генплан)	3004	515	397	11104	349 310,0	0,0	349 310,0	0,0	0,
					349 310,0	0,0	349 310,0	0,0	0,
Всего по улусу									
Оплата горюче-смазочных материалов				11034	-3 398 760,0	-737 800,0	-1 593 920,0	-910 940,0	-1 56
Оплата отопления и технологических				11072	5 878 140,0	826 300,0	1 775 817,0	2 279 117,0	996 906,
Медикаменты и перевязочные средства				11031	1 500 000,0	0,0	1 500 000,0	0,0	0,
Оплата электроэнергии				11073	-4 328 690,0	-88 500,0	-1 550 790,0	-1 579	-1
Прочие текущие расходы				11104	349 310,0	0,0	349 310,0	0,0	0,
Всего по улусу:					0,0	0,0	480 417,0	-211 523,0	-268

УЛУСНОЕ СОБРАНИЕ ДЕПУТАТОВ
МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
"ЧУРАПЧИНСКИЙ УЛУС (РАЙОН)"

XIII сессия

Решение № 104

От 23 апреля 2004 г.

ОБ ИСПОЛНЕНИИ СМЕТЫ ДОХОДОВ И РАСХОДОВ
МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
"ЧУРАПЧИНСКИЙ УЛУС (РАЙОН)" НА 2003 Г.

Заслушав и обсудив информацию заместителя начальника ФКУ МФ РС (Я) по Чурапчинскому улусу Поповой Л.И. "Об итогах исполнения сметы доходов и расходов муниципального образования "Чурапчинский улус (район)" РС (Я) на 2003 г.", XII сессия Улусного Собрания депутатов отмечает:

— Выполнение финансово-казначейским управлением основных задан по исполнению сметы доходов и расходов. Работа управления в отчетном году была направлена на обеспечение доходов бюджета и усиление контроля за расходованием бюджетных средств;

— Реализация налоговой и бюджетной политики позволила обеспечить в истекшем году устойчивое исполнение сметы улуса. По итогам 2003 года доходная часть составляет 546 249 тыс. рублей или 98,9 % к утвержденному плану 552 134 тыс. рублей, по расходам исполнено в сумме 528 845 тыс. рублей или 94,8 % при плане 557 576 тыс. рублей.

На основании вышеизложенного XIII сессия Улусного Собрания депутатов решает:

1. Принять к сведению фактическое исполнение сметы доходов и расходов муниципального образования "Чурапчинский улус (район)" на 2003 г.

2. Финансово-казначейскому управлению Министерства финансов Республики Саха (Якутия) по Чурапчинскому улусу обеспечить исполнение местного бюджета в 2004 году, учитывая следующие направления в своей работе:

2.1. Усиление финансового контроля в улусе, обеспечение безусловного соблюдения бюджетного законодательства, целевого и эффективного использования бюджетных средств, усиление финансовой дисциплины;

2.2. Непрерывный контроль за поступлением плановых доходов на все уровни бюджетной системы;

2.3. Недопустимость возникновения обязательств бюджета по незапланированным видам расходов;

2.4. Обеспечение прозрачности, своевременности отчетности и информационной гласности исполнения бюджета;

2.5. В ходе осуществления финансовой и контрольной работы в 2004 году исходить из необходимости реализации мер по оптимизации бюджетных расходов.

3. Контроль за исполнением данного решения возложить на постоянную депутатскую комиссию по планово-финансовой, бюджетной и налоговой политике (предс. Васильева С.Д.).

4. Настоящее решение опубликовать в улусной газете "Сага олох".

Решение № 105

От 05 апреля 2004 г.

О ВНЕСЕНИИ ДОПОЛНЕНИЙ В РЕШЕНИЕ № 81
XI СЕССИИ УЛУСНОГО СОБРАНИЯ ДЕПУТАТОВО БЮДЖЕТЕ МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
"ЧУРАПЧИНСКИЙ УЛУС (РАЙОН)" РС(Я)

XIII сессия Улусного Собрания решает:

— Внести следующие дополнения в решение № 81 XI сессии Улусного Собрания депутатов "О бюджете муниципального образования "Чурапчинский улус (район)" на 2004 год":

1. В подпункт 2 пункта 11

Неналоговых доходов (согласно статьи 41 Бюджетного Кодекса Российской Федерации) в том числе:

б) от использования имущества, находящегося в муниципальной собственности, после уплаты налогов и сборов, предусмотренных о налогах и сборах;

в) от платных услуг, оказываемых бюджетными учреждениями, находящимися в ведении соответственно федеральных органов исполнительной власти субъектов Российской Федерации, органов местного самоуправления, после уплаты налогов и сборов, предусмотренных законодательством о налогах и сборах;

г) от средств, полученных в результате применения мер гражданско-правовой, административной и уголовной ответственности, в том числе штрафы, конфискации, компенсации, а также средств, полученные в возмещении вреда, причиненного муниципальным образованиям, и иные суммы принудительного изъятия;

д) в виде финансовой помощи, полученной от бюджетов других уровней бюджетной системы РФ, за исключением бюджетных осуд и бюджетных кредитов;

е) иных неналоговых доходов.

2. Пункт 23 изложить в следующей редакции:

Администрация муниципального образования "Чурапчинский улус (район)" вправе в пределах финансового года предоставлять краткосрочные кредиты со сроком погашения до 1 октября теку-

щего года согласно статей 76 и 77 Бюджетного Кодекса Российской Федерации в пределах текущего перевыполнения местного бюджета, но не более 10% от поступлений местных налогов и сборов, в доходную часть бюджета муниципального образования "Чурапчинский улус (район)".

3. Все последующие пункты решения переместить по возрастающей нумерации, в том числе ранний пункт 23, т.е. 23-24, 24-25 и т.д.

4. Доходы от использования муниципальной собственности и иные доходы согласно статье 62 Бюджетного Кодекса направляются 100 % в местный бюджет муниципального образования "Чурапчинский улус (район)" и направляются на покрытие расходов муниципального образования.

5. Администрации муниципального образования "Чурапчинский улус (район)" подготовить и внести на рассмотрение ближайшей сессии Улусного Собрания депутатов муниципального образования "Чурапчинский улус (район)" следующие Положения:

— "О порядке направления в местный бюджет доходов от использования муниципальной собственности, иных доходов местного бюджета";

— "О порядке и условиях предоставления финансовой помощи и бюджетных ссуд из местного бюджета";

6. Решение вступает в силу с момента его подписания.

7. Контроль за исполнением данного решения возложить на постоянную депутатскую комиссию по планово-финансовой, бюджетной и налоговой политике.

8. Настоящее решение опубликовать в улусной газете "Сага олох".

Решение № 106

ОТ 23 АПРЕЛЯ 2004 Г.

ОБ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ШТРАФАХ И ИНЫХ СУММАХ ПРИНУДИТЕЛЬНОГО ВЗЫСКАНИЯ, ЗАЧИСЛЯЕМЫХ В БЮДЖЕТ МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ "ЧУРАПЧИНСКИЙ УЛУС (РАЙОН)" НА 2004 ГОД.

В целях заинтересованности органов уполномоченных рассматривать дела об административных нарушениях в полном объеме взыскания административных штрафов, привлечения дополнительных доходов в местный бюджет муниципального образования "Чурапчинский улус (район)" на 2004 год XIII сессия улусного Собрания депутатов решает:

1. Утвердить Положение о порядке распределения и расходования административных штрафов и иных сумм принудительного взыскания, поступающих в бюджет муниципального образования "Чурапчинский улус (район)".

2. По итогам каждого квартала дополнительные доходы бюджета муниципального образования "Чурапчинский улус (район)" от административных штрафов и иных сумм принудительного изъятия направить в следующем соотношении:

50% на покрытие дефицита бюджета муниципального образования

"Чурапчинский улус (район)";

50% на финансирование расходов самих органов, уполномоченных

рассматривать дела об административных правонарушениях.

3. Внести в реестр бюджетополучателей на 2004 год улусный отдел внутренних дел, ГИБДД, ГУ "Чурапчинский лесхоз", ФГУ "Центр санэпиднадзора" в Чурапчинском улусе, управление ветеринарии, комитет по земельным ресурсам и землеустройству.

4. Решение опубликовать в улусной газете "Сага олох".

5. Контроль за исполнением решения возложить на ревизионную комиссию улусного Собрания депутатов (предс. Попов В.П.).

6. Решение вступает в силу во дня его подписания.

Утверждено Решением №106 Улусного собрания депутатов Муниципального образования "Чурапчинский улус (район)" от 23 апреля 2004 года

ПОЛОЖЕНИЕ

О порядке распределения административных штрафов и иных сумм принудительного изъятия, зачисляемых в бюджет муниципального образования "Чурапчинский улус (район)".

Настоящее Положение в соответствии со ст.46 Бюджетного Кодекса Российской Федерации и в рамках Кодекса об административных правонарушениях регулирует порядок распределения и расходования сумм административных штрафов и иных сумм принудительного взыскания, поступающих в местный бюджет муниципального образования "Чурапчинский улус (район)".

1. Общее положение

1.1. Суммы штрафов за административные правонарушения и иные суммы принудительного изъятия зачисляются плательщиком в полном объеме в местный бюджет муниципального образования "Чурапчинский улус (район)", если иное не предусмотрено законодательством Российской Федерации.

1.2. Орган, уполномоченный рассматривать дела об административных нарушениях, ежегодно, до начала очередного финансового года, в сроки, установленные главой муниципального образования "Чурапчинский улус (район)", представляет в финансовый орган, исполняющий местный бюджет, проект Программы (смету расходов) использования сумм штрафов и иных сумм принудительного взыскания, поступающих в местный бюджет муниципального образования "Чурапчинский улус (район)".

1.3. Нормативы отчислений сумм штрафов, поступающих в местный бюджет муниципального образования "Чурапчинский улус (район)" органу, уполномоченному рассматривать дела об административных нарушениях, утверждаются ежегодно при приня-

тии местного бюджета муниципального образования "Чурапчинский улус (район)" на очередной финансовый год, в пределах согласованных с главой муниципального образования "Чурапчинский улус (район)" мероприятий Программы (сметы расходов).

2. Порядок распределения и расходования. 2.1. При поступлении дополнительных сверхплановых доходов по итогам каждого квартала муниципальное образование вправе в пределах 50% финансировать поступившие штрафы и иные суммы принудительного взыскания в органы уполномоченные рассматривать дела об административных нарушениях.

2.2. Программы, мероприятия (сметы расходов) органов уполномоченных рассматривать дела об административных нарушениях утверждает администрация муниципального образования.

2.3. После сверки финансового органа и органа уполномоченного рассматривать дела об административных нарушениях, финансовый орган перечисляет средства на лицевой счет получателя средств, согласно сметы расходов утвержденного администрацией муниципального образования.

2.4. Уполномоченные органы открывают лицевой счет в финансовом органе, исполняющий местный бюджет.

2.5. Получатели средств с бюджета муниципального образования перечисляют средства с лицевого счета платежным поручением согласно сметы расходов.

3. Учет, отчетность, контроль.

3.1. Бухгалтерский учет средств поступивших из местного бюджета муниципального образования "Чурапчинский улус (район)" и их использование осуществляет получатель бюджетных средств, согласно действующему законодательству РФ.

3.2. Получатель бюджетных средств предоставляет в финансовый орган, исполняющий местный бюджет, отчетность о расходовании по установленной форме и в сроки, определенные для месячной, квартальной и годовой отчетности.

3.3. Контроль за целевым использованием средств осуществляют органы муниципального финансового контроля в пределах их компетенции по бюджетным вопросам.

Решение № 108

ОТ 23 АПРЕЛЯ 2004 Г.

О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ И ДОПОЛНЕНИЙ В РЕШЕНИИ №95 ОТ 7 АПРЕЛЯ 2004 ГОДА XII СЕССИИ УЛУСНОГО СОБРАНИЯ "ОБ УТВЕРЖДЕНИИ СТАВОК АРЕНДНОЙ ПЛАТЫ ЗА ЗЕМЛЮ".

Руководствуясь Законом Российской Федерации "О плате за землю", законом Республики Саха (Якутия) "Об аренде земельных участков" и закона Республики Саха (Якутия) "О налоговой политике Республики Саха (Якутия)" с изменениями и дополнениями, XII сессия улусного Собрания депутатов решает:

I) Исключить подпункты в) и г) пункта 2 решения № 95 от 7 апреля 2004 года XII сессии улусного Собрания "Об утверждении ставок арендной платы за землю".

II) Внести изменения в приложения №4 и №5 решения № 95 от 7 апреля 2004 года XII сессии улусного Собрания "Об утверждении ставок арендной платы за землю" и представить в следующей редакции:

Приложение №4

Базовые ставки арендной платы за участки не сельскохозяйственного назначения, предоставленные организациям и физическим лицам для предпринимательской деятельности в черте и вне черты сельских населенных пунктов

Земельные участки под
Базовая ставка арендной платы, руб/кв.м.

Земельные участки под	Базовая ставка арендной платы, руб/кв.м.
Коммерческие предприятия, киоски, кафе, бары, рестораны, акционерные и прочие платные услуги	2,592
Дачи	1,184
Личные подсобные хозяйства	1,184
Сельскохозяйственные предприятия	1,280

Приложение №5

Базовые ставки арендной платы за участки не сельскохозяйственного назначения, предоставленные организациям и физическим лицам в черте и вне черты сельских населенных пунктов

Базовые ставки арендной платы за участки не сельскохозяйственного назначения, предоставленные организациям и физическим лицам в черте и вне черты сельских населенных пунктов устанавливаются в размере 0,270 рублей за квадратный метр.

II) Дополнительно внести в решении № 95 от 7 апреля 2004 года XII сессии улусного Собрания "Об утверждении ставок арендной платы за землю" следующее:

1. Утвердить с 1 января 2004 года на территории муниципального образования "Чурапчинский улус (район)", ставки земельного налога согласно приложениям № 6,7, 8,9 к настоящему решению и следующие сроки его уплаты:

а) физическим лицам — равными долями не позднее 15 сентября и 15 ноября;

б) сельскохозяйственным товаропроизводителям — не позднее 15 октября;

в) остальным плательщикам — равными долями не позднее 15 июля и 15 октября;

2. Установить, что от уплаты земельного налога в части, зачисляемой в местный бюджет в соответствии с федеральным законодательством, дополнительно к перечню, предусмотренному статьей 12 Закона Российской Федерации "О плате за землю", освобождаются в пределах установленной нормы:

а) многодетные семьи;

б) работающие пенсионеры — на 50 %;

в) инвалиды III группы, а также граждане, имеющие детей — инвалидов;

г) зерноводческие хозяйства и базовые крестьянские (фермерские) хозяйства, получившие статус базового хозяйства за земли сельскохозяйственного назначения;

д) бюджетные учреждения;

е) земли, отведенные под водовод "Лена - Тура-Кюель" и водопроводы с отводами и входящими в их состав сооружениями и подъездные технологические дороги к ним;

ж) индивидуальные застройщики — на период строительства в течение трех лет со дня предоставления земельного участка к ним;

з) земли отведенные под аэродромы, аэропорты и подъездные дороги к ним;

и) земли, отведенные под автомобильные дороги федерального, республиканского и местного значения;

к) земли под объектами недвижимости (производственными зданиями, сооружениями, объектами вспомогательного назначения) ликвидируемых предприятий независимо от формы собственности — с момента принятия решения о ликвидации.

Приложение № 6

Средние ставки земельного налога за земли сельскохозяйственного назначения, а также за земли, предоставленные физическим лицам в черте и вне черты сельских населенных пунктов для сенокосения и ведения садоводческого хозяйства

(рублей за гектар)

Средние ставки за сельскохозяйст-ую	В том числе за				
	пашню	орошаемую пашню	сенокосы	пастбища	прочие земли
32,4	15,12	30,24	37,8	27,0	0,54

Приложение № 7

Поправочные коэффициенты к средним ставкам за удаленность земельных участков от хозяйственного центра

Расстояние по радиусу от хозяйственного центра, километров
Коэффициент

Расстояние по радиусу от хозяйственного центра, километров	Коэффициент
До 10	1,20
10-20	1,00
20-30	0,80
30-40	0,60

Приложение № 8

Поправочные коэффициенты к средним ставкам за культурно-техническое состояние сенокосных угодий

Сенокосные угодья	Защитные	Суходольные	Заболоченные
Корешкового улучшения	2,2	1,4	1,5
Чистые	1,6	1,0	1,1
Защитные	1,6	1,0	1,1
Засоренные	1,4	0,9	1,0

Приложение № 9

Средние ставки земельного налога за участки не сельскохозяйственного назначения, предоставленные организациям и физическим лицам в черте и вне черты сельских населенных пунктов

Средние ставки земельного налога за участки не сельскохозяйственного назначения, предоставленные организациям и физическим лицам в черте и вне черты сельских населенных пунктов для иных целей, устанавливаются в размере 0,259 рубля за квадратный метр со всей площади земельного участка.

IV) За неиспользуемые земельные участки или земельные участки, используемые не по целевому назначению, ставка земельного налога и арендной платы устанавливаются в двукратном размере.

Председатель улусного Собрания депутатов

Г. Смирников

Глава муниципального образования И. Аммосов.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 24 МАЯ

ОРТ
08.00 Телеканал "Доброе утро"
11.00 Новости
11.20 Комедия "Экзотика"
13.10 Документальный детектив. "Газетчик для инкассаторов". Дело 2004 года
13.40 Следствие ведет Колосков
14.00 Новости
14.05 Город женщин
15.10 Детектив "Допинг для ангелов"
17.00 Новости
17.20 Сериал "Берег мечты"
18.20 "Угадай мелодию"
18.50 "Большая стирка"
20.00 Вечерние новости
20.20 "Шутка за шуткой"
20.50 Сериал "Клон"
21.50 "Стирка на миллион"
22.00 Жди меня
23.00 Время
23.30 "Улицы разбитых фонарей". Многосерийный фильм. Криминальная Россия.
00.30 Премьера. Писатель и поэт Шолохов - Сталин
01.40 "Фабрика звезд"
02.00 "Такой дом"
02.30 "Русский экстрим"
03.00 Триллер "Злая".
До 04.25

РТР
05.00 "Доброе утро, Россия!"
08.45 Боевик "Игра в четыре руки"
10.35 "В Городе"
10.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
11.00 ВЕСТИ.
11.30 ВЕСТИ-МОСКВА.
11.50 "Что хочет женщина".
12.50 ВЕСТИ НЕДЕЛИ.
13.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
14.00 ВЕСТИ.
14.30 ВЕСТИ-МОСКВА.
14.30 "Частная жизнь".
15.30 Мелодрама "Удрина", 2003 г.
16.25 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
16.40 ВЕСТИ-МОСКВА.
17.00 ВЕСТИ.
17.10 ПРЕМЬЕРА. "Пирамида".
17.40 Сериал "Инструктор".
18.35 "Комиссар Рекс".
19.30 "Кулагин и партнеры".
20.00 ВЕСТИ.
20.50 "Спокойной ночи, малыши!"
20.55 Телесерия "Гражданин начальник".
22.00 Телесерия "Команда 01".
23.00 "ВЕСТИ+".
23.20 "Мой серебряный шар".
00.15 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
00.30 Фильм "На грани разрыва".

НВК
07.00 "Новый день". Утренняя программа. До 08.00.
18.00 Сага сириг асхытара - сюжет обслухар ("Тягга" ТВ).
18.25 Республиканская благотворительная денежно-вещная лотерея "Один номер из шести".
18.45 Горный улуугулар литература муонор. Сурулгачылар Саваа Гарасов уонна Петр Авакунов.
19.25 Жылые и распрончу. Прямой эфир.
20.00 "Выживание". Докум. сериал ("Вести" канала "Россия" для Якутска).
20.25 Реклама.
20.30 "Сага сириг-Якутия". Информ. программа.
20.50 Реклама.
21.00 "Народный Президент".
21.30 Вестник III Международных спортивных игр "Дети Азии-2004".
21.45 "Саргал". Спектакль Академического театра им. А.С. Пушкина. А. Дудоров. "В сумерках". Часть 1-я. До 23.00.

НТВ
05.00 УТРО НА НТВ
07.50 "ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД"
08.25 "БЕЗ РЕШЕТА"
09.00 "СЕГОДНЯ УТРОМ"
09.25 "НАМЕДНИ"
11.00 "СЕГОДНЯ"
11.30 Детектив "ТАЙНА ЧЕРНЫХ ДРОЗДОВ"
13.35 "ПРОТОКОЛ"
14.00 "СЕГОДНЯ"
14.35 "ПРИНЦИП ДОМИНО"
16.00 "СЕГОДНЯ"
16.35 "ДИКИЙ МИР"
17.35 "ПРОТОКОЛ"
18.00 "СЕГОДНЯ"
18.40 "ГОСПОДА ОФИЦЕРЫ", 5 серия
19.45 Сериал "БАЛЬЗАКОВСКИЙ ВОЗРАСТ, ИЛИ ВСЕ МУЖИКИ СВОИ". 5 серия
21.00 "СЕГОДНЯ"
21.40 "КРАСНАЯ СТРЕЛА"
21.50 ПРЕМЬЕРА "СССР - КУБА: ИСТОРИЯ ОДНОЙ ЛЮБВИ". Фильм. 1 серия
23.00 Сериал "ГОСПОДА ОФИЦЕРЫ"
00.15 "СЕГОДНЯ"

ВТОРНИК, 25 МАЯ

ОРТ
08.00 Телеканал "Доброе утро"
11.00 Новости
11.05 "Улицы разбитых фонарей". Многосерийный фильм
12.00 Сериал "Клон"
13.10 "Шутка за шуткой".
13.40 Дисней-клуб
14.00 Новости
14.05 Город женщин
15.10 Фильм "Приказ: огонь не открывать"
17.00 Новости
17.20 Сериал "Берег мечты"
18.20 "Угадай мелодию"
18.50 "Большая стирка"
20.00 Вечерние новости
20.20 "Кумир"
20.50 Сериал "Клон"
21.50 "Стирка на миллион"
22.00 "Другая жизнь"
23.00 Время
23.30 "Улицы разбитых фонарей".

Многосерийный фильм
00.30 "Николай II. Падение". Документальный фильм
01.30 Ночное "Время"
01.40 "На футболе"
02.10 Сканер.
02.40 "Тени и зловещие"
03.10 От автора "Челюстей" подводный триллер "Зеро". 1-я серия. До 22.45.
РТР
05.00 "Доброе утро, Россия!"
08.45 Телесерия "Команда 01".
09.50 "Короткое замыкание"
10.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
11.00 ВЕСТИ.
11.30 ВЕСТИ-МОСКВА.
11.50 "Что хочет женщина".
12.50 Телесерия "Гражданин начальник".
13.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
14.00 ВЕСТИ.
14.10 ВЕСТИ-МОСКВА.
14.30 "Частная жизнь".
15.30 Мелодрама "Удрина", 2003 г.
16.25 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
16.40 ВЕСТИ-МОСКВА.
17.00 ВЕСТИ.
17.10 ПРЕМЬЕРА. "Пирамида".
17.40 Сериал "Инструктор".
18.35 "Комиссар Рекс".
19.30 "Кулагин и партнеры".
20.00 ВЕСТИ.
20.50 "Спокойной ночи, малыши!"
20.55 Телесерия "Гражданин начальник".
22.00 Телесерия "Команда 01".
23.00 "ВЕСТИ+".
23.20 "Исторические хроники" с Николаем Савицким. "1923. Мейерхольд".
00.15 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
00.30 Фильм "Пистолет с глушителем". 1993 г.
02.10 "Дорожный патруль". До 02.23.

НВК
07.00 "Новый день". Утренняя программа. До 08.00.
18.00 Федеральный округ.
18.30 "С Мирным священные судьбы". Городской роман.
18.55 Санаторий "Бас Чагда".
19.10 ДТРА "Полярная звезда". 10-летие Международного дня семьи.
20.00 "Выживание". Докум. сериал ("Вести" канала "Россия" для Якутска).
20.25 Реклама.
20.30 "Сага сириг-Якутия". Информ. программа.
20.50 Реклама.
21.00 "Кэпсиз" бизирин.
21.15 Орис Халыма туртуммито 360 сыгытар (Орто Халыма ТВ).
21.40 Якутия. Век XX.
22.15 "Супружеские измены". Докум. сериал. До 23.00.

НТВ
05.00 УТРО НА НТВ
07.55 Сериал "ЛЮБОВЬ ВДОВЦА"
09.00 "СЕГОДНЯ УТРОМ"
09.25 "ИХ ПРАВДЫ"
10.20 Ток-шоу "СТРАНА СОВЕТОВ"
11.00 "СЕГОДНЯ"
11.30 Фильм "ПЯТЕРО С НЕБА"
13.25 "ВРЕМЯ ЕСТЬ"
13.35 "ПРОТОКОЛ"
14.00 "СЕГОДНЯ"
14.35 "ПРИНЦИП ДОМИНО"
16.00 "СЕГОДНЯ"
16.35 "ДИКИЙ МИР"
17.35 "ПРОТОКОЛ"
18.00 "СЕГОДНЯ"
18.40 ПРЕМЬЕРА. "ГОСПОДА ОФИЦЕРЫ", 6 серия
19.45 ПРЕМЬЕРА. "БАЛЬЗАКОВСКИЙ ВОЗРАСТ, ИЛИ ВСЕ МУЖИКИ СВОИ". 6 серия
21.00 "СЕГОДНЯ"
21.40 "КРАСНАЯ СТРЕЛА"
21.50 ПРЕМЬЕРА "СССР - КУБА: ИСТОРИЯ ОДНОЙ ЛЮБВИ". Фильм. 2 серия
23.00 Сериал "ГОСПОДА ОФИЦЕРЫ"
00.10 "СЕГОДНЯ"
00.45 КОМА: ЭТО ПРАВДА"

СРЕДА, 26 МАЯ

ОРТ
08.00 Телеканал "Доброе утро"
11.00 Новости
11.05 "Улицы разбитых фонарей". Многосерийный фильм
12.10 Сериал "Клон"
13.10 "Кумир"
13.40 Дисней-клуб
14.00 Новости
14.05 Город женщин
15.10 Фильм "Приказ: перейти границу"
17.00 Новости
17.20 Сериал "Берег мечты"
18.20 "Угадай мелодию"
18.50 "Большая стирка"
20.00 Вечерние новости
20.20 "Просто смех!"
20.50 Сериал "Клон"
21.50 "Стирка на миллион"
22.00 "Другая жизнь"
23.00 Время
23.30 "Улицы разбитых фонарей". Многосерийный фильм
00.35 Премьера. Писатель и поэт Шолохов - Хрущев. Фильм 2-я.
01.30 Ночное "Время"
01.50 "Фабрика звезд"
02.10 "Новые чудеса света".
02.40 "Судный Космический полет".
03.10 "Большой шар"
03.40 Триллер "Зеро". 2-я серия. До 05.20.

РТР
05.00 "Доброе утро, Россия!"
08.45 Телесерия "Команда 01".
09.50 "Короткое замыкание"
10.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
11.00 ВЕСТИ.
11.30 ВЕСТИ-МОСКВА.
11.50 "Что хочет женщина".
12.50 Телесерия "Гражданин начальник".
13.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
14.00 ВЕСТИ.
14.10 ВЕСТИ-МОСКВА.
14.30 "Частная жизнь". Ток-шоу
15.30 Мелодрама "Удрина", 2003 г.
16.25 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
16.40 ВЕСТИ-МОСКВА.
17.00 ВЕСТИ.
17.10 ПРЕМЬЕРА. "Пирамида".
17.40 Сериал "Инструктор".
18.35 "Комиссар Рекс". Телесерия
19.30 "Кулагин и партнеры".
20.00 ВЕСТИ.

11.50 "Что хочет женщина".
12.50 Телесерия "Гражданин начальник".
13.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
14.00 ВЕСТИ.
14.10 ВЕСТИ-МОСКВА.
14.30 "Частная жизнь".
15.30 Мелодрама "Удрина", 2003 г.
16.25 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
16.40 ВЕСТИ-МОСКВА.
17.00 ВЕСТИ.
17.10 ПРЕМЬЕРА. "Пирамида".
17.40 Сериал "Инструктор".
18.35 "Комиссар Рекс".
19.30 "Кулагин и партнеры".
20.00 ВЕСТИ.
20.50 "Спокойной ночи, малыши!"
20.55 Телесерия "Гражданин начальник".
22.00 Телесерия "Команда 01".
23.00 "ВЕСТИ+".
23.20 "Исторические хроники" с Николаем Савицким. "1923. Мейерхольд".
00.15 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
00.30 Фильм "Пистолет с глушителем". 1993 г.
02.10 "Дорожный патруль". До 02.23.

НВК
07.00 "Новый день". Утренняя программа. До 08.00.
18.00 "Секреты кино". Докум. сериал.
18.30 Диагностический айдан ("Нам" ТВ).
19.00 Тая сиря.
19.30 Закон и порядок.
20.00 "Выживание". Докум. сериал ("Вести" канала "Россия" для Якутска).
20.25 Реклама.
20.30 "Сага сириг-Якутия". Информ. программа.
20.50 Реклама.
21.00 "Ком" бизирин.
21.30 Время спорта.
21.50 Свой стиль.
22.30 "Энтузиасты и романтики" (ТРК "Алмазный край").
22.45 Из мировой коллекции короткометражных фильмов. До 23.00.

НТВ
05.00 УТРО НА НТВ
07.55 Сериал "ЛЮБОВЬ ВДОВЦА"
09.00 "СЕГОДНЯ УТРОМ"
09.25 "КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИНОК: ГРУППА СМЭШ"
10.20 Ток-шоу "СТРАНА СОВЕТОВ"
11.00 "СЕГОДНЯ"
11.30 Фильм "СМОТРИ В ОБА!"
13.10 "ВРЕМЯ ЕСТЬ"
13.35 "ПРОТОКОЛ"
14.00 "СЕГОДНЯ"
14.35 "ПРИНЦИП ДОМИНО"
16.00 "СЕГОДНЯ"
16.35 "ДИКИЙ МИР"
17.35 "ПРОТОКОЛ"
18.00 "СЕГОДНЯ"
18.40 ПРЕМЬЕРА. "ГОСПОДА ОФИЦЕРЫ", 7 серия
19.45 ПРЕМЬЕРА. "БАЛЬЗАКОВСКИЙ ВОЗРАСТ, ИЛИ ВСЕ МУЖИКИ СВОИ". 7 серия
21.00 "СЕГОДНЯ"
21.40 "ТАЙНЫ РАЗВЕДКИ: НЕМЕЦКАЯ ТАЧКА"
22.20 Сериал "ГОСПОДА ОФИЦЕРЫ"
23.30 "СЕГОДНЯ"
00.05 "НОЧНЫЕ МУЗЫ". "СТИЛЬ ОТ..." Ренаты Литвиновой

ЧЕТВЕРГ, 27 МАЯ

ОРТ
08.00 Телеканал "Доброе утро"
11.00 Новости
11.05 "Улицы разбитых фонарей".
12.10 Сериал "Клон"
13.10 Просто смех!
13.40 "Чип и Дейл спешат на помощь"
14.00 Новости
14.05 Город женщин
15.10 Детектив "Потерявшие претензий не имеют"
17.00 Новости
17.20 Сериал "Берег мечты"
18.20 "Угадай мелодию"
18.50 "Большая стирка"
20.00 Вечерние новости
20.20 Документальный детектив. "Маклеры в погонях".
20.50 Сериал "Клон"
21.50 "Стирка на миллион"
22.00 "Другая жизнь".
23.00 Время
23.35 "Улицы разбитых фонарей".
00.35 "Человек и закон"
01.30 Ночное "Время"
01.50 "Фабрика звезд"
02.10 "Формула власти".
02.40 "Подлинные истории. Машинные времена".
03.10 "Форган".
03.40 Фильм "Страж Красной скалы". До 05.15.

РТР
05.00 "Доброе утро, Россия!"
08.45 Телесерия "Команда 01".
09.50 "Короткое замыкание"
10.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
11.00 ВЕСТИ.
11.30 ВЕСТИ-МОСКВА.
11.50 "Что хочет женщина".
12.50 Телесерия "Гражданин начальник".
13.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
14.00 ВЕСТИ.
14.10 ВЕСТИ-МОСКВА.
14.30 "Частная жизнь". Ток-шоу
15.30 Мелодрама "Удрина", 2003 г.
16.25 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
16.40 ВЕСТИ-МОСКВА.
17.00 ВЕСТИ.
17.10 ПРЕМЬЕРА. "Пирамида".
17.40 Сериал "Инструктор".
18.35 "Комиссар Рекс". Телесерия
19.30 "Кулагин и партнеры".
20.00 ВЕСТИ.

20.50 "Спокойной ночи, малыши!"
20.55 Телесерия "Гражданин начальник".
22.00 Телесерия "Команда 01".
23.00 "ВЕСТИ+".
23.20 "Он или она? В чужом теле".
00.05 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
00.20 Фильм "Ватень" (Франция).
02.40 "Синемама". До 03.09.

НВК
07.00 "Новый день". До 08.00.
18.00 "Потрясающие каскадерские трюки". Докум. сериал.
18.30 Служба 02.
19.00 Точка роста.
19.15 Простой интерес.
20.00 "Выживание". Докум. сериал ("Вести" канала "Россия" для Якутска).
20.25 Реклама.
20.30 "Сага сириг-Якутия". Информ. программа.
20.50 Реклама.
21.00 Акцент и мнение.
21.30 Утекут или выйдут? Диско-клубинг в Якутии. Социально-экономический Улс Героя В.М. Кладкин.
22.10 "Гости в Актерской студии". До 23.00.

ПЯТНИЦА, 28 МАЯ

ОРТ
08.00 "Доброе утро"
11.00 Новости
11.05 "Улицы разбитых фонарей".
12.10 Сериал "Клон"
13.10 Документальный детектив.
13.40 Мультисериал "Принцесса Снэг"
14.00 Новости
14.05 Город женщин
15.10 Боевик "Проект "Альфа"
17.00 Новости
17.20 Сериал "Берег мечты"
18.20 "Угадай мелодию"
18.50 "Большая стирка"
20.00 Вечерние новости
20.20 "Секретное дело". Владимирский централ.
21.00 "Основной инстинкт".
22.00 "Поле чудес".
23.00 Время
23.30 "Фабрика звезд"
00.40 "Что? Где? Когда?"
02.00 "Женщина спарку" (2000 год)
03.40 Триллер "Королевская кобра". До 05.25.

РТР

05.00 "Доброе утро, Россия!"
08.45 Телесерия "Команда 01".
09.50 "Короткое замыкание"
10.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
11.00 ВЕСТИ.
11.30 ВЕСТИ-МОСКВА.
11.50 "Мульти-мэн"
12.00 "Вся Россия".
12.15 "Москва-Минск".
12.30 "Колоссальное хозяйство".
12.50 Телесерия "Гражданин начальник".
13.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
14.00 ВЕСТИ.
14.10 ВЕСТИ-МОСКВА.
14.30 "В поисках приключений".
15.30 Мелодрама "Удрина", 2003 г.
16.25 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
16.40 ВЕСТИ-МОСКВА.
17.00 ВЕСТИ.
17.10 ПРЕМЬЕРА. "Пирамида".
17.40 Праздничный концерт, посвященный Дню государственника.
18.35 "Городок". Дайджест.
19.00 "Аншлаг".
20.00 ВЕСТИ.
20.40 Телесерия "Гражданин начальник".
21.45 Концерт "Смотрите, удивляйтесь, веселитесь!".
00.00 Триллер "Безумие".
01.40 Концерт Дмитрия Харатьяна. До 03.40.

НВК

07.00 "Новый день". Утренняя программа. До 08.00.
18.00 "Неопознанные живые объекты". Докум. сериал.
18.35 "Дари тепло души своей" (ТРК "Спектр" Усть-Майского улуса).
18.50 Лик.
19.25 Вестикаль.
20.00 "Выживание". Докум. сериал ("Вести" канала "Россия" для Якутска).
20.25 "Сага сириг-Якутия". Информ. программа.
20.40 Реклама.
20.50 "Гован". Система общинного образования коренных народов Севера РС (Я). Прямой эфир.
21.25 "Мини-курс ургалин...". Николай Додохов.
22.20 Кинологистика.

Короткометражные фильмы.

22.00 **НТВ**
05.00 УТРО НА НТВ
07.55 Сериал "ЛЮБОВЬ ВДОВЦА"
09.00 "СЕГОДНЯ УТРОМ"
09.25 "ФАКТОР СТРАХА-II"
10.20 Ток-шоу "СТРАНА СОВЕТОВ"
11.00 "СЕГОДНЯ"
11.30 ХФ "СТАРШИЙ СЫН", 2 серия
13.05 "ВРЕМЯ ЕСТЬ"
13.35 "ПРОТОКОЛ"
14.00 "СЕГОДНЯ"
14.35 "ПРИНЦИП ДОМИНО"
16.00 "СЕГОДНЯ"
16.30 "ДИКИЙ МИР"
17.35 "ПРОТОКОЛ"
18.00 "СЕГОДНЯ"
18.40 "СВОБОДА СЛОВА"
20.00 Фильм "ЗАВТРА НЕ УМРЕТ НИКОГДА" (Великобритания-США)
22.35 ЛУЧШИЕ БОИ. КОСТЯ ЦЗЮ - ОКТАЙ УКАЛ
23.15 Фильм "ЛЮБОВНИКИ МАРИИ" /США/

СУББОТА, 29 МАЯ

ОРТ
08.00 Новости
08.10 "Ералаш"
08.30 Фильм "Бессмертный гарнизон"
10.20 Ирай, гармонь любимая!
11.00 Слово пастыри
11.10 Здоровье
12.00 Новости
12.10 "Смех"
12.30 Возвращение домой.
13.10 "Пестрая лента".
14.00 Новости
14.10 История с географией. "Ералаш по крови". Грызуны.
15.10 "Дог-шоу"
16.00 Дисней-клуб.
16.30 Умники и умницы
17.10 "Фабрика звезд: танцы и спорт". Документальный фильм
18.10 Фильм "Перекал"
19.50 Классика Уолта Диснея. Золотые годы Микки Мауса.
20.00 Вечерние новости
20.10 "Шутка за шуткой".
20.30 Песни года. Весна
22.00 "Кто хочет стать миллионером?"
23.00 Время
23.20 "Розыгрыш"
00.50 "Золотой Граммофон"
01.50 "Новые самураи"
01.30 Боевик "Сайка Ли Толкачи". До 05.50.

РТР

06.00 Детектив "Будни уголовного розыска". 1973 г.
07.25 "Том и Джерри". Мультисериал (США).
07.45 "Золотой клуб".
08.05 "Русское поле".
08.40 "Большая перемена".
09.05 "Не скучай!"
09.55 "Утренняя почта".
10.25 "Сам себе режиссер".
11.20 "Аншлаг".
12.15 "В поисках приключений".
13.15 "Клуб сенаторов".
14.00 ВЕСТИ.
14.20 Фильм "Тревожный вылет".
16.00 Концерт Олега Газманова "Моя песня для".
18.00 "Шутки юмора".
20.00 ВЕСТИ.
20.25 "Зеркало".
20.50 "Честный детектив".
21.20 "Комната смеха".
22.20 Фильм "Другой мир" (США).
00.40 Фильм "Семья тигра".
02.40 "Формула-1". Гран-при Европы. До 03.50.

НВК

16.00 "Собаки от А до Я". Докум. сериал.
16.30 "Каждый минута золотая". А.И. Смирин (ТРК "Алдан").
17.00 Дорубула.
17.20 "Удачи тебе, институт" (ТРК "Алмазный край").
17.40 ДТРА "Полярная звезда". По городам-музеям Италии.
18.00 "Сарадана".
18.30 "Лейб-ТВ". Реклама и подражание.
19.15 "Надвиг республик". Информационно-аналитическая программа.
19.55 Реклама.
20.00 ВЕСТИ.
20.25 Место астронавта на НВК "Сага".
20.45 Телка.
21.15 "Тайны древних империй". Пеллеми комментаторы.
22.00 Короткометражные фильмы. До 22.25.

НТВ

05.05 Фильм "ЗАВТРА НЕ УМРЕТ НИКОГДА" (Великобритания-США)
07.00 "СЕГОДНЯ"
07.20 "УЛИЦА СЕЗЭМ"
07.45 "ТА-РА-РАМИ"
08.00 "БЕЗ РЕШЕТА"
08.30 "ОБОЗРЕВАТЕЛЬ"
09.00 "КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИНОК"
10.00 "КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС"
11.00 "СЕГОДНЯ"
11.20 "ДИКИЙ МИР"
11.55 ВКУСНЫЕ ИСТОРИИ
12.10 Комедия "ПОЛИЦЕЙСКАЯ АКАДЕМИЯ-7: МИССИЯ В МОСКВЕ"
13.55 "КРИМИНАЛЬНАЯ РОССИЯ. АДСКАЯ БОЧКА"
15.00 "СЕГОДНЯ"
15.20 "ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД"
15.55 Сериал "ИДЕАЛЬНАЯ ПАРА. ДЕНЬ СУДЬБЫ"
17.00 СВОЯ ИГРА
18.00 "ЛИЧНЫЙ ВКЛАД".
19.00 "КРАСНАЯ СТРЕЛА. СПЕЦВАГОН"
19.15 Комедия "КАЗУС БЕЛЛИ"
21.55 Боевик "СВОБОДНОЕ ПАДЕНИЕ"

23.55 Триллер "КРОКОДИЛ"
01.50 "ДВОЕ В ГОРОДЕ"
02.15 "НОЧНЫЕ МУЗЫ". "СТИЛЬ ОТ..." Ренаты Литвиновой

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 30 МАЯ

ОРТ
08.00 Новости
08.10 Сериал "Все путешествия команды Кусто". "Забывшие русские"
08.30 Фильм "Юный Геркулес"
10.20 Служба Отчуждения
10.50 Дисней-клуб
11.10 "В мире животных"
12.00 Новости
12.10 "Нелюбимые заметки".
12.30 Пока все дома
13.00 "Людские энциклопедия".
13.30 "Угадай мелодию"
14.00 Новости
14.10 Фильм "Приказано: жить!"
16.00 Дисней-клуб
16.20 "Путешествия натуралиста". Лев Лещенко, Александр Бунин, Надежда Кадышева в концерте Витаса "Песни моей мамы"
18.10 Воскресный "Ералаш"
18.40 Жизнь природы
19.50 Времена
20.45 "КВН-2004".
23.00 Время
23.45 Фильм "Шесть дней, семь ночей"
01.40 Концерт Андрея Макаревича и "Машинные времена"
03.40 Бокс: Шарба Митчелл - Майк Спорт. До 04.40.

РТР

06.00 Робер Оссейн и Клод Брасор в фильме "Ворожка" (Франция). 1988 г.
07.25 "Том и Джерри". Мультисериал (США).
07.45 "Мир на грани".
08.10 "Военная программа" Александра Сладкова.
08.30 "Студия Здоровья".
09.05 Всероссийская лотерея "ТВ Бинго шоу".
09.25 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА. НЕДЕЛЯ В ГОРОДЕ.
10.05 "Городок". Дайджест. Развлекательная программа.
10.40 "Сто к одному". Телеигра.
11.30 "Диалог о животных".
12.20 "Вокруг света".
13.15 "Параментский час".
14.00 ВЕСТИ.
14.20 ПРЕМЬЕРА. "Земное и небесное. Крестный путь". Вудушар - Валерий Золотухин.
15.10 ПРЕМЬЕРА. "Фильм № 7". Сатирический телосериал.
16.00 ПРЕМЬЕРА. "Карлик Нос". Мультфильм.
17.20 Семан Ахтис. "Игра слов".
17.50 Адриано Челентано и Орнелла Мути в комедии "Безумно влюбленный" (Италия). 1981 г.
20.00 ВЕСТИ НЕДЕЛИ.
21.00 "Специальный корреспондент".
21.20 ПРЕМЬЕРА. Лариса Дольна, Игорь Николаев, Николай Басков и многие другие в большом праздничном концерте, посвященном Дню защиты детей.
23.25 Том Берендзор, Стивен Болдуин и Каспер Ван Ден в фильме "Затяжной прыжок" (США). 2000 г.
01.15 Чемпионат мира по автогонкам в классе "Формула-1". Гран-при Европы. Трансляция из Норбурга. До 03.25.

НВК

16.00 Телка.
16.25 Сегодня - День оздоровительного бега.
16.50 ДТРА "Полярная звезда". Путь к здоровью.
17.15 "Кинизми" бизирин.
17.55 Республиканская благотворительная денежно-вещная лотерея "Один номер из шести". Прямой эфир.
18.15 "Саргалэкспресс". СПИД.
18.40 Программа корпункта НВК "Сага" в Москве.
19.15 Азбар балабан.
19.55 Реклама.
20.00 ВЕСТИ НЕДЕЛИ.
21.00 "Мелодия дружбы". Концерт.
22.15 "Гости в Актерской студии". Докум. сериал. До 23.00.

НТВ

05.20 Фильм "БЕЛЫЙ КЛЫК"
06.40 Мультфильм "НУ, ПОГОДИ!"
07.00 "СЕГОДНЯ"
07.20 "РАСТИТЕЛЬНАЯ ЖИЗНЬ"
07.50 Лотерея "ШАР УДАЧИ"
08.00 "ЕДИМ ДОМА"
08.35 Комедия "ФАНТОМАС ПРОТИВ СКОТЛЕНД-РЯД" (Франция)
10.25 "ВОЕННОЕ ДЕЛО"
11.00 "СЕГОДНЯ"
11.15 "АТЕЛЬСИНОВЫЙ СОК".
11.50 "ВНИМАНИЕ: РОЗЫСК". МОШЕННИКИ ПЛАШАТ И КИНОЖАЛА
12.20 ВКУСНЫЕ ИСТОРИИ
12.25 Фильм "РЕЙНДЖЕР ИЗ АТОМНОЙ ЗОНЫ"
14.10 "ИХ ПРАВДЫ"
15.00 "СЕГОДНЯ"
15.20 "XX ВЕК. РУССКИЕ ТАЙНЫ. УБИЙСТВО КИРОВА"
15.55 СЕРИАЛ ПО ВЫХОДНЫМ. "ИДЕАЛЬНАЯ ПАРА: ПРОБА ПЕРВ"
17.00 СВОЯ ИГРА
18.00 Боевик "РАЗБОРКА В БРОНКСЕ" (США

Сааскы дыкты көстүү

ЧЭЧИРЭТИЭ САЙЫННАРА

Албан ааттаах Куоркунга
Абыраамал Арамаан
Туруулаһан көбүлүбүтүн
Дьонун мууһу тутулуна.

Дьон-норуот көрүүтүгэр
Тупсабай тутуу турда,
Сэлиэнньэбит эби түбүстэ,
Түөлбөбүт ордух кэркэйдэ.

Субу сүүнэ музейга
Абыраамал дириэктэр
Утун сылга үлэлээтин,
Укс-албаһи онгордун.

Арамаан Арамаанабыс
Ытык-мааны, боччум киһи,
Учугай үлэтин түмүгэр
Уураһарки туйгуна,
Айымнылаах суолу тэлэн
Аны улуус Бочуоттаабы.

Айылбаттан аһамыт
Аһыннаһа дууһалаах,
Тулаһабын улаатан
Түһалырга баҕалаах.

Кыамат дьон кыһалҕаларын
Чугастык ыһынар сүрөһүр.

Өйбүлү-көмөнү онгорор
Өрүү айы санаалаах.

Кимизэбэ даҕаны
Истинг-ийирэх сыһыаннаах,
Амараткы көрсөөчү,
Кула-үөрэ сыһыаннаах,
Улаханньык туттубат,
Ордубутура да барбат.

Үтүкэннээх бэйэтэ
Үйэтэ улуу туруктун,
Айар-тутар дьарыга
Алгыс тыллаах буолуохтун,
Умсугулар түбүгэ
Уруйданан илэтигин,
Алыстык дьон махтанабыт,
Айалбытын аһыбыт.

Чулуу уолбут Куоркунга
Тутулуубут музейы
Аттынан аһан илэтигин
Астына да көрөбүт.
Кини дьэндэйдэн тахсарыгар
Кэскиллээхтик баҕарбыт
Дириэктэрдир Арамаан
Чэчирэтиэ сайыннаран.

Сааскы сылаас күн дөйүбүт үрдүкөн тилгэ көтөн сирин дөйүбүт сэрэксигэр. Көмүс күммүт кый ыраах халлаантан күлүмүрдэс сардангаларын сиргэ тэлгэтэр. Чымчактар тарымнаас ырыалара кэрэ дөрбөсөн буолан кутуллар.

Бу мааниик күнүр саас айы өрүкэ муус устуутун саҕана үүнэлэр. Муус устуута-айылаа биир саамай дыкты көстүтэ. Кылаа маҕан, күлүмүрдэс муустар сиккиэр тыалта сиктэрэн, дөһсүн сүүрүккэ үйдэрэн устан иһэллэр, ама, ким дууһабын таарымбат, сүргэтин көтөхтөт буолуой?

Халлаанын устан иһэр тыһынанан муустар ыраа буолор, илэтигин сиктэһэн иһэллэр.

рин санааталлар. Кинилэр олох түгэнин кытары тапта устан ырык-ыраах бараллар.

Хас биирдии муус бэйэтэ түбүк эрэ көрүлөх, уратылаах буолар. Саамай сирин алмаастарынын күн устугар күлүмүрдээн, кылбачыйан көстөлөр.

Бу кэрэ көстүүнү көрдөхтүнэ санаам үскүй-эр, дууһам ырааһыар. Аһамынан муус устуута ыра санааны, олохо жүлү, эрели үөскэтэр.

Оля ИГНАТЬЕВА,
Аһам орто оскулатын
10 "а" кылааһын үөрэнээччигэ.

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Тапталлаах кэргэммин, аҕабытын, убайбытын, аймактытын ПЕСТЕРЕВ Александр Александровичы олохтон орто омурданынан—50 сааскын туолар үөрүүлээх үбүлүбүтүн итигилик-истинниг эбэрдэлиибит!

Баҕарабыт айыкка чагизан-чабдик доруобуйаны, санааҥ ситимэ салҕанан, кэскиллээх үлэ аартыгын тэлэн өссө таһаарылаахтык үлэһиниҥэр. Мэлдьи үөрүү-көтүү, дьол-соргу арыстан.

Кэргэниг, оҕолорун, Диригнээһи уонна Чуралчытаабы аймактарыг.

БИЛДЭРИИЛЭР

"Далданча" бастаагы рыноктар продаһынан үлэлиэн баҕалаахтар 42-494 телефонна билсинг.

Рынок салалтата.

xxx
ГКБ-8550 маркалаах автоприцеп АА 9-6939 гос-нүмэрэ сүлүктүнүн дьингэ сурубан аабыллар.

xxx
Чуралчы сэлиэнньэтин олохтооҕо Заболотская Елена Дмитриевнага бэриллэбит 3197785 №-дээх "Үлэ ветерана" маҕдаһа дас-табырманын сүлүктүнүн дьингэ сурубан аабыллар.

АТЫЛААҔАБЫН

Чэпчэки сыанаҕа шиферы. Тел. 29-344.

АТЫЛЫБЫТ

"Чуралчысельтехснаб" ХЭО (Агроснаб) маҕаһыныгар атыга киирдилэр: МТЗ трактор мотуора—65 тн. солк., Т-16 трактор мотуора—55 тн. солк. уонна саппаас чаастара, ЗИЛ массына саппаас чаастара, хотуура, шатуна, 3 мм, 4 мм диаметрдаах электродтар, тосол, туормас жидкоһа, трактор, массына арыылара.

ПРОДАЕМ

Продаю автомобиль ГАЗ-3110 "Волга" 1998 г. выпуска. Цена договорная, возможен обмен. Телефон: 41-495.

xxx
Продаются автомобиль марки "Волга" ГАЗ-31029 1996 г. выпуска на запчасти (цена договорная). 2 компьютера "Пентиум-3" за 40 тыс. руб. (оба имеют полный комплект: клавиши, мышки, клавиатуры, колонки, мониторы, 1 модем), в придачу 30 дисков. Обращаться по телефону 42-583.

К СВЕДЕНИЮ ПРЕДПРИЯТИЙ, ОРГАНИЗАЦИЙ, ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ ТОРГОВЫХ СЕТЕЙ И ЧАСТНЫХ ЛИЦ

По данным МЗ РФ и Дальневосточного регионального центра МЧС России в Амурской области (село Садовое Тамбовского района) зарегистрировано заболевание крупного рогатого скота ящуром на животноводческой ферме. Территория РС (Я) является в настоящее время благополучной по ящуру, в то же время в 2000 году заболевания ящуром были выявлены среди свиней в Уссурийском районе Приморского края, среди диких животных Читинской области и Республики Монголии, что может привести к выносу инфекции и дальнейшему попаданию вируса на территорию республики.

В связи с опасностью проникновения данной эпизоотии на территорию республики, улова и в целях профилактики возникновения заболеваний ящуром среди населения, запрещается:

— поставка и закупка мясомолочной продукции с Амурской области;
— реализация мяса, мясных и молочных продуктов в торговой сети на рынках без необходимых сопроводительных ветеринарных документов.

ФГУ "Центр ГСЭН
в Чуралчинском районе РС (Я)".

МАХТАНАБЫТ

"Күөх кытыл" түөлбө олохтоохторун, түөлбө салайааччытын Козлов Василий Васильевичи санаан сайын кэлбит бырааһынныгынан—Ньукуолунан эбэрдэлиибит! Бийиги кыһалҕалаах кэммитигэр, оҕобут Дима эмтэнэригэр көмөлөспүкүтүгэр махтанабыт. Үлэһитигэр ситиһилэри, тус олохтутугар дьолу-соргуну баҕарабыт.

Эбэрдэни кытары Галина,
Семен Дьячковскайдар.

Чуралчы сэлиэнньэтин олохтооҕо, кини ветерана
ОСИПОВА Фекла Семеновна
олохтон туораабытынан кэргэнигэр Николай Кирилловичка, уопаттарыгар Николай Николаевичка, Олег Николаевичка, Геннадий Николаевичка кулурбаамытын тиздэбит.

"Маарыкчаан" кинотеатрга бииргэ үлэлээбит
Бурцевтар, Еремеев, Коржин, Захарова, Монастырен.

Болугур нэһилиэгиттэн төрүттээх Дьокуускай куоракка олорор Аҕа дойдуга сэриитин I, II степеннэрдээх орденнарын кавалера, үлэ ветерана, тапталлаах кэргэнин, аҕабыт, эһэбит
СЫСОЛЯТИН Василий Поликарпович
уһун ыраахан ырыттан өлбүтүн чугас дьонноругар, аймактарыгар иһитиннэрэбит.

Кэргэнэ, кыргытара, күтүөттэрэ, сизиннэрэ.

Кулурбаамытын тиздэллэр:
— Аймактык, эһэбит, убайыт, сэри, үлэ ветерана Василий Поликарпович олохтон туораабытынан кэргэнигэр, кыргыттарыгар, күтүөттэригэр, сизиннэригэр Хайахсыттан Филипповтар, Диринтан Филипповтар, Сысолятиннар, Чыалараттан Оксешни-ковтар, Мындабаайыттан Дорогуновтар, Мокнуновтар, Сысолятиннар, Чуралчыттан Филипповтар, Сысолятиннар, Поповтар.
— Диринг орто агро-оскулатын ветеран учуутала Сысолятин Михаил Родионовичка тапталлаах убайа Василий Поликарпович күн сириттэн барбытынан оскуола коллектива.

Бииргэ үөрэммит дьуөгэбитигэр Брызгалова Елена Васильевнага, оҕолоругар Светлана, Магаша, Ритага аҕалара
БРЫЗГАЛОВ Игнат Игнатьевич
оскумдардык олохтон туораабытынан диринг кулурбаамытын тиздэбит.

Оскуола бииргэ үөрэммиттэрэ.

Г. П. Башарин аатынан Сылаҥ орто оскулатын, интернатын илэтигиннэ кимилөөнчүтэ Макарова Фекла Николаевна ийэтэ
ПЛАТОНОВА Ирина Кузьминична
ыраахан ырыттан олохтон туораабытынан кулурбаамытын тиздэбит.

Оскуола администрацията, коллектива.

Хатылы нэһилиэгин олохтооҕо
СЕРГЕЕВ Никита Егорович
уһун ыраахан ырыттан өлбүтүн дирингик курутуулан туран чугас дьонугар, аймактарыгар иһитиннэрэбит.

Ийэтэ, бырааттара уонна балта.

Өлүкүмэ улуун олохтооҕо
АЛЕКСЕЕВ Борисмир Николаевич
өлбүтүнэн саҕасыгыгар улуустары кини баһына психиатр бырааһыгар Дьидеэ Людмила Николаевнага, бииргэ төрөөбүттэригэр диринг кулурбаамытын тиздэбит.

Одүүлунтан Михайловтар, Дьидеэтар, Абрамовтар, Дьокуускайтан, Хатастан, Чуралчыттан Ноевтар, Жирковтар дьинэ кэргэттэрэ.

Бииргэ үлэлиир коллегабытыгар Семен Иванович, Мария Петровна Никитиннэргэ тапталлаах эдьидэлэре
СОБАКИНА Анна Ивановна
уһун ыраахан ырыттан өлбүтүнэн диринг кулурбаамытын тиздэбит.

Социальной управление, кырдыбаастар интернат-дизэлэрин, дьинэбэ көрүү отделениетын коллективтара.

Редактор Г. Г. ПОПОВ.
ААДЫРЫСПЫТ: 678670,
Чуралчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а".
ТЕЛЕФОННАРЫТ:
редактор — 41-332, отделлар — 41-265.
E-mail: Osanooloh@churap.sakha.ru

Тарыйан таһаарааччылар: СР Правительствота, Чуралчы улуунун "Саҥа олох" редакционной-издательской холбоһук государственной учреждение. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ Сохуоннарын туһунуну хантууруллугуур уонна регистрациялыыр РФ бачээккэ СР региональной управлениетыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрациялыыт нүмэрэ — ПИ №19-0423.

"Саҥа олох" редакционной-издательской холбоһук Г.У. Офсетной бэчээт. Сааһынын № 57, Тираж 2715. 21.05.2004 с. бэчээккэ бэриллэнэ. Хайыат нэһилээбэ үстэ: оптуорунньукка, чэпчиргэ уонна субуотага тахсар.

Аһар суругар этиллэр санаа
редакция позициятыгар мэлдьи сөп түбэхэр
буолбатах. Сурууска мыйылар чакчылар
кырдыктаахтарыгар эппиэтинэһи
автор тус бэйэтэ сүгэр.